

САМОСТІЙНА ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНДЕКАТОР РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Максименко Т.М., викладач СумДПУ ім. А.С.Макаренка

Однією з тенденцій розвитку навчально-виховного процесу у вищій школі є розширення самостійності майбутніх фахівців, що передбачає самостійний пошук і засвоєння студентом нової інформації, організацію діяльності, спрямованої на власний саморозвиток. Це зумовлює чітку організацію самостійної роботи студентів, яка була б різноманітною за формами, мала б принципово нову мотивацію. Актуальність проблеми розвитку в майбутніх учителів готовності до самостійної пізнавальної діяльності зумовлена також необхідністю забезпечення безперервної освіти та самоосвіти майбутніх педагогів упродовж усього життя.

Самостійність, самостійна робота, пізнавальна самостійність були об'єктом наукових досліджень багатьох вчених, філософів, дидактів, психологів, методистів. Але й на сьогодні виявлення сутності і змісту пізнавальної самостійності, способів її формування не можна визнати задовільним.

Акцентуючи увагу на трактуванні змісту і поняття «самостійна пізнавальна діяльність», деякі автори звертають увагу на те, що результати аналізу процесу мислення й індивідуального пізнання студентів у навчанні, з'ясування взаємозв'язку і єдності мислення і знання як компонентів пізнавального процесу дають підстави розглядати поняття «самостійна діяльність» як процес відбиття і перетворення явищ об'єктивної дійсності в свідомості студентів, що зовні характеризується такими структурними компонентами: 1) виділення мети діяльності; 2) визначення предмета діяльності; 3) вибір засобів діяльності. Автори роблять висновки, що головна ознака самостійної діяльності, яка виражає її сутність, полягає зовсім не в тому, щоб працювати без сторонньої допомоги, а в тому, що мета його діяльності одночасно містить у собі функцію управління цією діяльністю. З таких позицій самостійна робота постає як засіб організації навчального чи наукового пізнання студента і як форма виявлення ним певного способу діяльності стосовно виконання відповідного навчального завдання з метою одержання нових знань або поглиблення і впровадження уже існуючих знань у практичну

діяльність.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень дозволив розглядати організацію самостійної пізнавальної діяльності студентів як педагогічну проблему і зробити висновок про те, що рівень самостійної пізнавальної діяльності – один з основних критеріїв якості підготовки спеціалістів, а ефективність останньої може бути забезпечена за умов спеціальної організації пізнавальної діяльності тих, хто навчається.

Пізнавальна самостійність як сукупність пізнавальних умінь і навичок тих, хто навчається, на думку Н.А. Половнікової, може бути копіювальною (низький рівень) і творчою (високий). Критерієм належності до відповідного рівня вибрано вміння переносити алгоритм розв'язання однієї задачі на іншу (копіювальна самостійність), відтворювати методи інтелектуальної діяльності, здійснювати перенесення способів розв'язання задачі на вихідний матеріал (вибірково-відтворююча самостійність); використовувати нові шляхи розв'язання (творча самостійність).

За Н.А. Голубевою пізнавальна самостійність як поняття, фіксуючи цілісність, системність сформованих у суб'єкта умінь і навичок, визначається ступенем прояву вміння розпізнавати, визначати і вирішувати протиріччя, що виникають у процесі його навчальної діяльності.

Отже, удосконалення системи організації самостійної пізнавальної діяльності студентів буде сприяти поліпшенню якості підготовки майбутніх педагогів.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ «ЄВРОПИ ЗНАНЬ»

Михайлик А.М., викладач СумДПУ ім. А.С.Макаренка

Професійна компетентність вчителя може розглядатись як своєрідна відповідь на проблемну ситуацію в освіті, що виникла внаслідок протиріччя між необхідністю забезпечити сучасну якість і неможливістю вирішити це завдання традиційним шляхом за рахунок збільшення обсягу інформації, що підлягає засвоєнню школярами.

В якості центрального поняття відновлення та модернізації освітнього процесу виступає поняття «професійна компетентність»